

Denne folkminnessamling
är upptecknad inom Finspånge Läns härad i Östergötland år 1923 på
uppdrag av Hyltén - Cavallius Stiftelsen för Folkminnesforskning i
Lund.

Detta är avskrift. Originalen tillhör ovannämnda Stiftelse
och förvaras i dess Folkminnesarkiv vid Lunds universitet.

Lund den 4 juni 1928

Gustaf E. Olsson
fil.kand.

Etnologiska
undersökningen
NORDISKA MUSEET

E.U. 547

den tillhör Vidkakesläkten.

T o l s k e p p

är en by norrut i Vånga skogsdel. Gårdarna Hunnekulla, Eskemåla, Stensätter m.fl. skola förr hört dit, men då Tolskepp inte kunde sköta det, "så tog di't ifrån däm".

(En gammal sägen mäler, att i Tolskepp har det bott en biskop (å i Hunnekulla hade han hundgård). Troligen är det fråga om biskop Henrik Tidemansson, fullbordaren av Linköpings domkyrka, från slutet av 1400-talet. Man vet, att denne var född i Vånga och tog material bl.a. smide därifrån till domkyrkebygget. G. O.)

Pestkyrkogård

skall det vara en vid Boda i Kimstads socken. Där skall man ha begravt döda under en pest.

Följande utgör utdrag ur anteckningar, som gjorts av en lantbrukare i Vånga.

Om Vånga kyrka.

Sägner mäler, att man först velat bygga Vånga kyrka i en hage vid Berga by, och platsen utvisas ännu, men vad som byggdes under dagen, revo trollen ned under natten. Då spännde man för ett par otamda tvillingsstutar, som uppfötts med bara söt mjölk, för en vagn varpå låg en byggnadssten. Stutarna rusade i väg och stannade, där kyrkan sedan byggdes.

Sunkerstad och Kolstad

Äro två andra stora byar i Vånga dal. De skulle ha fått sina namn därav, att en gubbe ägde båda byarna och gav sin ene son Kolstad, och han fick betala skatt i kol därför. Den andre fick Sunkerstad, och han fick betala skatt i "sanke" (= avkastning ur ladugården). Hans dotter fick Restad.

T o l s k e p p

säges fått namnet efter en biskop, som hette Tor och där slagit ned sina bopålar (jämf. sidan). Olskeppetorp säges förr ha hetat Tolskeppetorp och hört till Tolskepp. Även Lada skall ha hört dit och varit bara en lada eller ladugård.

D i g e r d ö d e n.

Dessa trakter ha varit hemsökta av korsdöden eller digerdöden. De sjuka fingo kors i händerna och grävde sina egna gravar. De döda fingo ej rum i kyrkogården utan blevo särskilda pestkyrkogårdar utsedda på flera ställen i socknen. En sådan vid Boberg (Var?) och en norr om Tolskepp vid det lilla stället Olovsdal. Den platsen kallades förr Dödlyckan. Folk trängde sig till kyrkor och andra heliga platser, och man sade som följer:

Slå mig med tvagor och med ris,
tills Gud blir nådig, och jag blir vis.

(Skall ha stått i en gammal bok. Tvaga (rättare tvage = en liten visp)
Somliga ha sagt, att det blev 5 andra 7 personer kvar andra åter,